

Me την υποστήριξη του
ernst von siemens
music foundation

www.ergon-ensemble.gr

info@ergon-ensemble.gr

info@athen.goethe.org
www.goethe.de/athen

Τηλ.: +30 210 3661000
Fax: +30 210 3643518

Ομήρου 14-16, Αθήνα

Music & Electronics

10 Δεκεμβρίου 2012

from the "Black Angels"
passionately, with great energy
Best wishes
George Crumb

Πρόγραμμα

Karlheinz Stockhausen (1928-2007)
Solo (1965)
για βιμπράφωνο και live electronics

Steve Reich (*1936)
Vermont Counterpoint (1982)
για ενισχυμένο φάκτο και tape

Salvatore Sciariño (*1947)
Imagine Fenicia (1996-2000)
για ενισχυμένο φάκτο

JacobTV (Jacob Ter Veldhuis) (*1951)
The Garden of Love (2002)
για όμπρο και boombox (soundtracks)

Διάλειμμα

Kaija Saariaho (*1952)
Folia (1995)
για κοντραμπάσο και live electronics

George Crumb (*1929)
Black Angels. Thirteen Images from the Dark Land (1970, in tempore bell)

για ηλεκτρικό κουαρτέτο εγχόρδων

I. DEPARTURE

1. THRENODY I: Night of the Electric Insects and Flutes - 3. Lost Bells -
4. Devil-music - 5. Danse Macabre (duo alternative Dies Irae)

II. ABSENCE

6. Pavane Lachrymae - 7. THRENODY II: BLACK ANGELS -
8. Sarabanda de la Muerte Oscura - 9. Lost Bells (Echo)

III. RETURN

10. God-music - 11. Ancient Voices - 12. Ancient Voices (echo) -
13. THRENODY III: Night of the Electric Insects

Στη σημερινή συναυλία συμμετέχουν οι μουσικοί:

Χρυσή Δημητρίου, φλάουτο

Χριστίνα Παντελίδου, όμπρο

Μπαμπής Ταλιαδόπουλος, βιμπράφωνο

Γιώργος Παναγιωτίδης, βιολί

Κώστας Παναγιωτίδης, βιολί

Alli Basgmezler, βιόλα

Δημήτρης Τραυλός, τσέλο

Νίκος Τσουκάλας, κοντραμπάσο

Tim Ward, computer & electronics

Ergon Ensemble

Me την υποστήριξη του Ernst von Siemens Music Foundation

Αλέξανδρος Μούζας, υπεύθυνος συνόλου

ERGON ENSEMBLE

Το ERGON ENSEMBLE ιδρύθηκε το 2008 και απαρτίζεται από ταλαντούχους μουσικούς που συμμετείχαν στο παρελθόν στη Διεθνή Ακαδημία του Ensemble Modern.

Το ERGON ENSEMBLE στηρίζεται σε ένα βασικό πυρήνα μουσικών και υποστηρίζεται, ανάλογα με το project, από μεγάλο αριθμό ταλαντούχων νέων καλλιτεχνών, που ειδικεύονται στη νέα μουσική, δημιουργώντας έτσι ένα ιδιαίτερα ευέλικτο σχήμα.

Σκοπός του συνόλου είναι η προώθηση των αριστουργημάτων της σύγχρονης μουσικής και του πρόσφατου διεθνούς ελληνικού ρεπερτορίου και η παρουσίασή του στο μεγαλύτερο δυνατό ακροατήριο. Οι προσπάθειές του στοχεύουν στην εξερεύνηση και ανάδειξη της μουσικής του καιρού μας, μέσα από υψηλού επιπέδου εκτελέσεις και ακρίβεια ερμηνείας, που αποτελούν ουσιαστική προϋπόθεση της ύπαρξής του. Ως ελληνικό μουσικό σύνολο, με συγκριτικό πλεονέκτημα τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στην ελληνική σύγχρονη εργογραφία, αποβλέπει στην προώθηση της ελληνικής μουσικής δημιουργίας στη διεθνή σκηνή.

Έχει ήδη εμφανιστεί, με πλήθος συναυλιών, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών και σε άλλους χώρους, λαμβάνοντας εξαιρετικές κριτικές, κυρίως για την αρτιότητα των εκτελέσεών του.

Οι προτεραιότητες του συνόλου, πέραν των συναυλιών, περιλαμβάνουν: δισκογραφία, εκπαιδευτικές δραστηριότητες και παραγωγές που συνδυάζουν άλλες μορφές τέχνης, όπως ο Χορός, το Μουσικό Θέατρο και τα Πολυμέσα.

Το ERGON ENSEMBLE έχει την καλλιτεχνική υποστήριξη του Ensemble Modern της Φρανκφούρτης και οδηγό την πολύχρονη πείρα του.

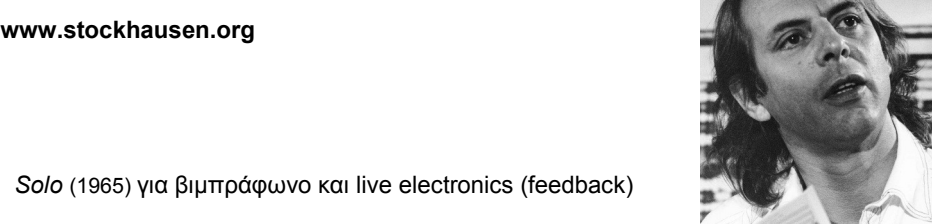
Το ERGON ENSEMBLE υποστηρίζεται από το ernst von siemens music foundation

e n s e m b l e

www.ergon-ensemble.gr

Karlheinz Stockhausen (1928-2007)

www.stockhausen.org

Solo (1965) για βιμπράφωνο και live electronics (feedback)

Το ***Solo*** για μελωδικό όργανο και feedback είναι ένα έργο για σολίστα και live electronics που συνέθεσε ο Stockhausen το 1965-66.

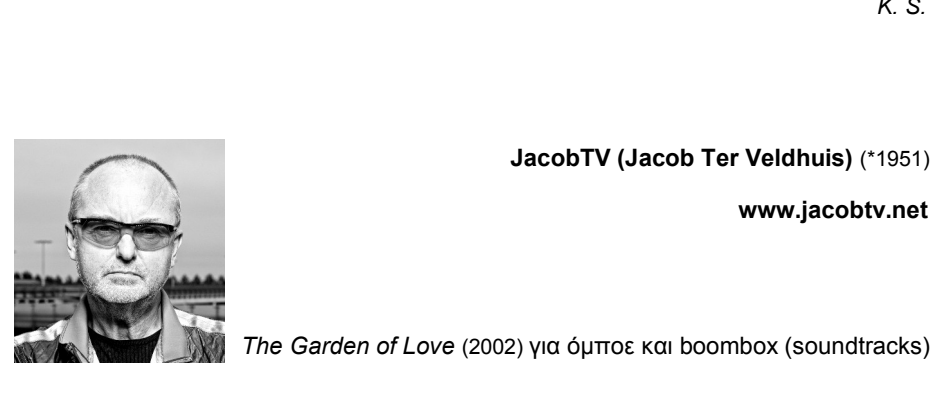
Το feedback στο έργο αναφέρεται στο tape delay, μέσω του οποίου, η μουσική που παίζεται από το σολίστα, «επιστρέφει» στον ακροατή σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, όπως υποδεικνύει ο συνθέτης σε 6 διαφορετικά σενάρια, ένα από τα οποία πρέπει να επιλεγεί για την εκτέλεση. Ο εκτελεστής διαθέτει έξι σελίδες παραδοσιακής μουσικής γραφής, που αποτελούν το «περιεχόμενο» του έργου. Από αυτές επιλέγει να εκτελέσει υλικό, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Η μουσική εκτελείται μπροστά σε ένα ζευγάρι μικροφώνων που τροφοδοτούν το σύστημα tape loop, ενώ οι τεχνικοί επιλέγουν ένα ή και τα δύο ηχογραφημένα κανάλια, το βαθμό του feedback και την ένταση του ήχου που θα αναπαραχθεί από τα ηχεία.

Το αποτέλεσμα είναι μια κανονική, αλλά μετασχηματισμένη περιοδική επανάληψη του αρχικού υλικού, ενώ ο σολίστας συνεχίζει να προσθέτει σε αυτό νέο υλικό. Ουσιαστικά το κομμάτι είναι το ίδιο το σύστημα σχεδιασμού του feedback, καθώς οι όποιες μουσικές σχέσεις που καταγράφονται στο χαρτί, καταστρέφονται από την αναδιοργάνωση που δημιουργείται από το ίδιο το σύστημα.

Φαντάστηκα το έργο, όπως στη ζωή, όπου στιγμές και σχήματα μνήμης υπερτίθενται ακουστικά, ενώ δίνεται η δυνατότητα στον εκτελεστή να σχολιάζει και να προσθέτει νέο υλικό. Σε μια τέτοια μουσική ο ακροατής αισθάνεται ότι ο σολίστας σκέφτεται φωνακτά και, συγχρόνως, αντιλαμβάνεται τη δημιουργία και τη διάλυση μιας πολυδιάστατης διαδικασίας την ώρα, μάλιστα, που αυτή λαμβάνει χώρα. Μόνο όταν στη μουσική συνειδητοποιήσουμε την πολυδιάστατη σκέψη και τη διαδικασία σχηματισμού της δομής - αντί του αντικειμένου- επιτυγχάνεται για τον εκτελεστή ένα ανώτερο επίπεδο σύνθεσης.

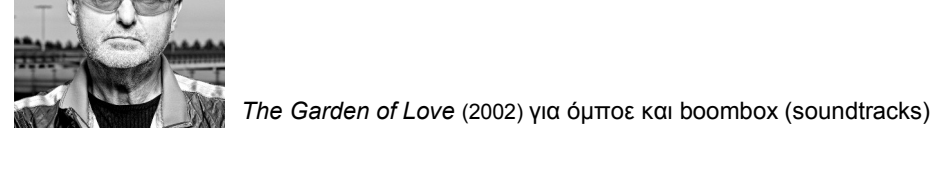
Ο,τιδήποτε σκέφτεται ο εκτελεστής κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας και εκτέλεσης του έργου, πρέπει να γίνει αντιληπτό μέσω του ήχου: το feedback μεταξύ του εκτελεστή και του ήδη παιγμένου, αλλά και αυτού που πρέπει να παιχτεί: μεταξύ του εαυτού του και του δεύτερου εαυτού και του τρίτου εαυτού και των πολλών εαυτών, που έπαιξαν πριν και θα παίξουν μετά.

Αυτό που είχα στο μυαλό μου ήταν μουσικοί χώροι, στους οποίους η διάταξη των γεγονότων δεν είναι προκαθορισμένη, αλλά υπάρχει σε αυτούς δυνατότητα κίνησης προς όλες τις κατευθύνσεις, όπως ακριβώς μπορεί να ειδωθεί ένα κινούμενο γλυπτό.

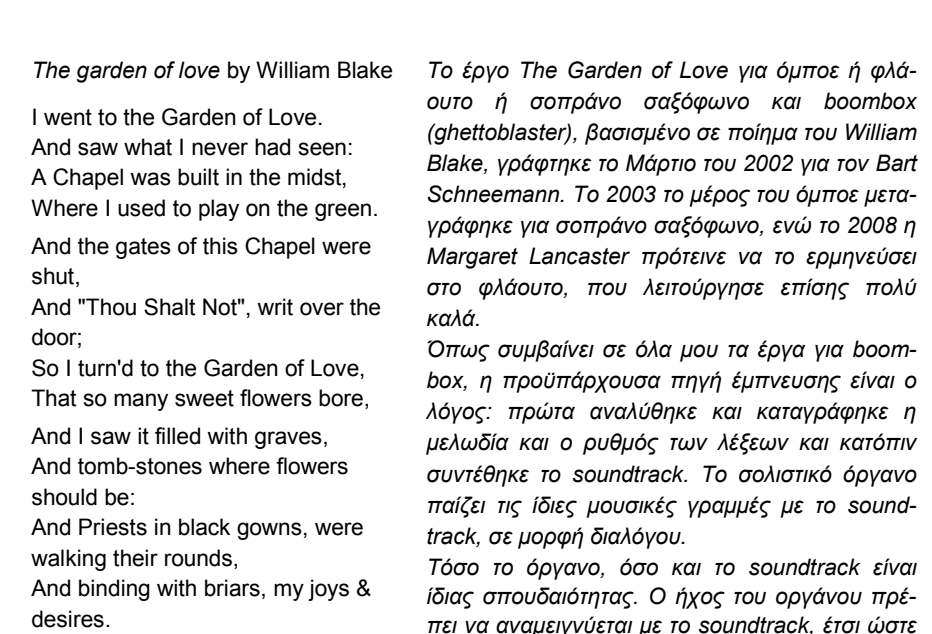

JacobTV (Jacob Ter Veldhuis) (*1951)

www.jacobtv.net

The Garden of Love (2002) για όμποε και boombox (soundtracks)

The garden of love by William Blake

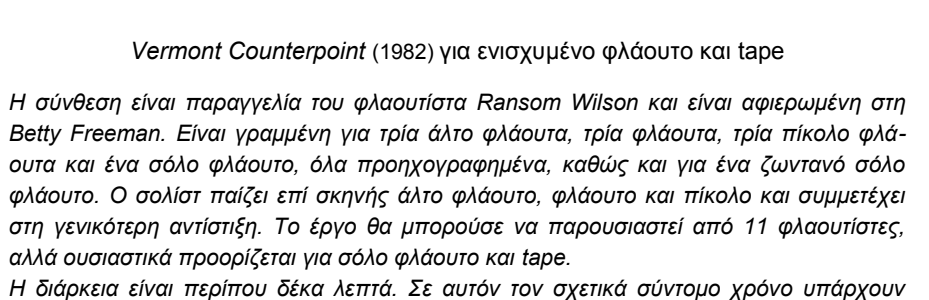
I went to the Garden of Love,
And saw what I never had seen:
A Chapel was built in the midst,
Where I used to play on the green.
And the gates of this Chapel were shut,
And "Thou Shalt Not", writ over the door;
So I turn'd to the Garden of Love,
That so many sweet flowers bore,
And I saw it filled with graves,
And tomb-stones where flowers should be:
And Priests in black gowns, were walking their rounds,
And binding with briars, my joys & desires.

Το έργο The Garden of Love για όμποε ή φλάουτο ή σοπράνο σαξόφωνο και boombox (ghettoblaster), βασισμένο σε ποίημα του William Blake, γράφτηκε το Μάρτιο του 2002 για τον Bart Schneemann. Το 2003 το μέρος του όμποε μεταγράφηκε για σοπράνο σαξόφωνο, ενώ το 2008 η Margaret Lancaster πρότεινε να το ερμηνεύσει στο φλάουτο, που λειτούργησε επίσης πολύ καλά.

Όπως συμβαίνει σε όλα μου τα έργα για boombox, η προϋπάρχουσα πηγή έμπνευσης είναι ο λόγος: πρώτα αναλύθηκε και καταγράφηκε η μελωδία και ο ρυθμός των λέξεων και κατόπιν συντέθηκε το soundtrack. Το σολιστικό όργανο παίζει τις ίδιες μουσικές γραμμές με το soundtrack, σε μορφή διαλόγου.

Τόσο το όργανο, όσο και το soundtrack είναι ίδιας σπουδαιότητας. Ο ήχος του οργάνου πρέπει να αναμειγνύεται με το soundtrack, έτσι ώστε να δίνει τη δυνατότητα να ακούγονται οι στίχοι του κειμένου.

JacobTV

Vermont Counterpoint (1982) για ενισχυμένο φλάουτο και tape

Η σύνθεση είναι παραγγελία του φλαουτίστα Ransom Wilson και είναι αφιερωμένη στη Betty Freeman. Είναι γραμμένη για τρία άλτο φλάουτα, τρία φλάουτα, τρία πίκολο φλάουτα και ένα σόλο φλάουτο, όλα προηχογραφημένα, καθώς και για ένα ζωντανό σόλο φλάουτο. Ο σολίστ παίζει επί σκηνής άλτο φλάουτο, φλάουτο και πίκολο και συμμετέχει στη γενικότερη αντίστιξη. Το έργο θα μπορούσε να παρουσιαστεί από 11 φλαουτίστες, αλλά ουσιαστικά προορίζεται για σόλο φλάουτο και tape.

Η διάρκεια είναι περίπου δέκα λεπτά. Σε αυτόν τον σχετικά σύντομο χρόνο υπάρχουν τέσσερα τμήματα σε τέσσερεις διαφορετικές τονικότητες, με το τρίτο μέρος να είναι σε πιο αργό tempo. Οι συνθετικές τεχνικές επιτρέπουν κυρίως το κτίσιμο κανόνων από σύντομα, επαναλαμβανόμενα μελωδικά μοτίβα, αντικαθιστώντας νότες με παύσεις και στη συνέχεια παίζοντας μελωδίες που είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού τους. Αυτές οι μελωδίες ή μοτίβα γίνονται στη συνέχεια η βάση για το τμήμα που ακολουθεί, ενώ τα υπόλοιπα μέρη του αντιστικτικού ιστού σβήνουν.

Παρ' ό,τι οι τεχνικές που χρησιμοποιού περιλαμβάνουν αρκετές που ανακάλυψα ήδη από το 1967, ο σχετικά γοργός ρυθμός της αλλαγής (σπανίως υπάρχουν πάνω από 3 επαναλήψεις του ίδιου μέτρου), η ρυθμική μετάβαση από και προς ένα αργό τέμπο και οι σχετικά ραγδαίες αλλαγές τονικότητας, μπορούν κάλλιστα να δημιουργήσουν ένα πιο συνεκτικό και περιεκτικό αποτέλεσμα.

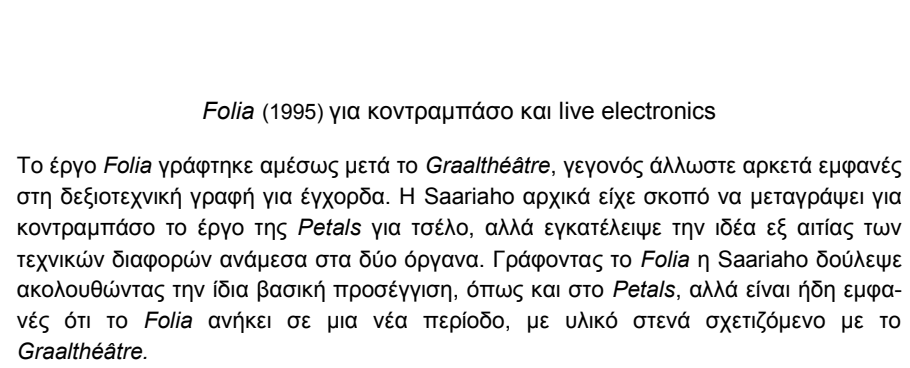
Steve Reich (*1936)

www.stevereich.com

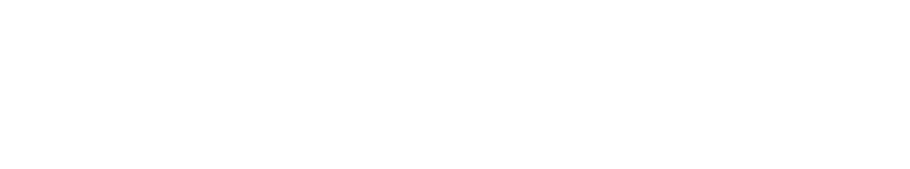
Kaija Saariaho (*1952)

www.saariaho.org

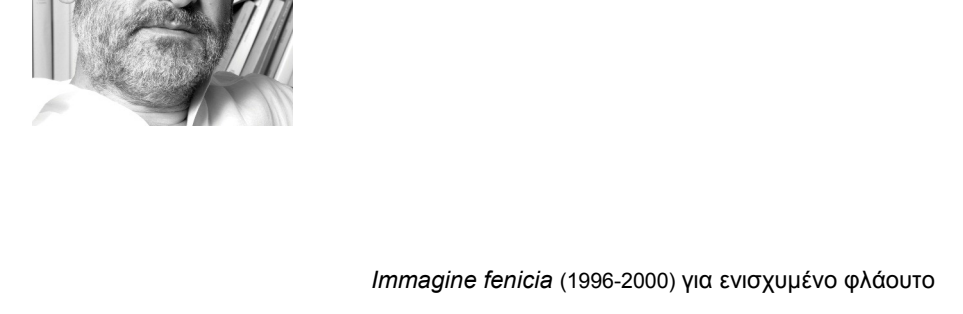
Folia (1995) για κοντραμπάσο και live electronics

http://brahms.ircam.fr/works/work/20024/#program

Salvatore Sciarrino (*1947)

www.salvatoresciarrino.eu

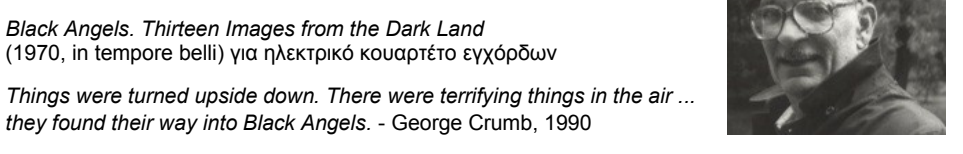
Imagine fenicia (1996-2000) για ενισχυμένο φλάουτο

Το έργο περιλαμβάνεται ανάμεσα σε αυτά που συνθέτουν την *Opera per Flauto, vol.2* του S. Sciarrino. Το ενδιαφέρον του συνθέτη για το φλάουτο εντοπίζεται «*σε αυτό στο οποίο μπορεί να μεταμορφωθεί το φλάουτο*», καθώς, ως όργανο με ανοικτό επιστόμιο, έχει τη δυνατότητα να μεταλλάσσεται με ένα μοναδικό τρόπο. Ο τίτλος του έργου είναι η «Φοινικική εικόνα» και πιθανότατα παραπέμπει στον τρόπο που αντιλαμβάνεται η ιταλική κουλτούρα την έννοια του φοινικικού πολιτισμού, ο οποίος παραδοσιακά συμβολίζει τις έννοιες του αιθαλούς, της αιωνιότητας, του αέραου και αδιάκοπου κύκλου ζωής, θανάτου και αναγέννησης. Ίσως με αναφορά στο μύθο του πουλιού Φοίνιξ, που μπορεί να αναγεννηθεί από τις ίδιες του τις στάχτες, το έργο εξερευνά τις ιδιότητες της αέναης κίνησης, όπου η εξαφάνιση και η νέα ζωή είναι όψεις του ίδιου νομίσματος.

George Crumb (*1929)

www.georgecrumb.net

Black Angels. Thirteen Images from the Dark Land (1970, in tempore belli) για ηλεκτρικό κουαρτέτο εγχόρδων

Things were turned upside down. There were terrifying things in the air ... they found their way into Black Angels. - George Crumb, 1990

Το *Black Angels* είναι πιθανόν το μόνο κουαρτέτο που έχει ως πηγή έμπνευσης τον πόλεμο του Βιετνάμ. Το έργο αντλεί υλικό από ένα πλούσιο «οπλοστάσιο» ήχων, στο οποίο περιλαμβάνονται κραυγές, ψαλμωδίες, σφυρίγματα, gongs, μαράκες, κρυστάλλινα ποτήρια, κ.ά. Στην παρτιτούρα υπάρχουν δύο αναγραφές: «*in tempore belli* – σε καιρό πολέμου» και «ολοκληρώθηκε Παρασκευή και 13, του Μάρτη του 1970».

Η ιδέα του έργου συνελήφθη ως ένα είδος παραβολής πάνω στην ταραγμένη σύγχρονη πραγματικότητα. Γι' αυτό, και οι πολυάριθμες, σχεδόν προγραμματικές νύξεις του έργου, είναι συμβολικές, ενώ στο σχήμα -Θεός εναντίον Διάβολου- υπονοείται κάτι παραπάνω από μια αμγώς μεταφυσική πραγματικότητα. Η μορφή του μαύρου αγγέλου ήταν ανέκαθεν μια συνήθης απεικόνιση που χρησιμοποιήθηκε από τους πρώιμους ζωγράφους για να απεικονίσουν τον έκπτωτο άγγελο.

Η βαθύτερη δομή του έργου έχει τοξοειδή μορφή και στηρίζεται σε τρία μέρη (Θρηνωδίες), απεικονίζοντας το ταξίδι της ψυχής: Αναχώρηση (πτώση από τη Χάρη), Απουσία (πνευματική εκμηδένιση) και Επιστροφή (λύτρωση).

Ο αριθμολογικός συμβολισμός του Black Angels, παρόλο που δεν γίνεται πάντα άμεσα αντιληπτός από το αυτί, αντανακλάται πολύ πιστά στη μουσική δομή. Οι «μαγικές» αυτές σχέσεις εκφράζονται ποικιλοτρόπως, π.χ. με την έννοια της έκτασης, με ομαδοποίηση μεμονωμένων τόνων, διαρκειών, σχημάτων επανάληψης κλπ. Ένα σημαντικό τονικό στοιχείο- κατιούσα μι, λα και ρε δίεση- συμβολίζει τους «μαγικούς» αριθμούς 7 και 13. Σε συγκεκριμένα σημεία της παρτιτούρας πραγματοποιείται μια τελετουργική απαρίθμηση σε διάφορες γλώσσες: Γερμανικά, Γαλλικά, Ρώσικα, Ουγγρικά, Ιαπωνικά και Σουαχίλι.

Υπάρχουν όμως και αρκετές αναφορές στη τονική μουσική: ένα απόσπασμα από το *Death and the Maiden* του Schubert, μια αυθεντική sarabanda, η διατηρούμενη τονικότητα του God-music σε σι μείζονα και διάφορες αναφορές στη λατινική ακολουθία Dies Irae. Το έργο βρίθει από συμβατικούς μουσικούς συμβολισμούς, όπως το *Diabolus in Musica* (τριημιτόνια) ή το *Trillo Di Diavolo* (τρίλια του Διαβόλου του Ταρτίνι).

Η ενίσχυση του ήχου των εγχόρδων έχει σαν σκοπό να δημιουργήσει ένα εξαιρετικά σουρεαλιστικό αποτέλεσμα, το οποίο εντείνεται με τη χρήση ασυνήθιστων εκτελεστικών εφέ από τα έγχορδα. Οι μουσικοί παίζουν επίσης μαράκες, tam-tam και ποτήρια με νερό, τα τελευταία με τη χρήση δοξαριού για να δημιουργηθεί το αποτέλεσμα της glass-harmonica.